

28.4.2017

MH 4203/2016

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö valtioneuvoston asetuksesta kalastuksesta Tenojoen sivuvesistöissä (MMM023:00/2011).

METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUKSELLE

Suomen ja Norjan välinen sopimus kalastuksesta Tenojoen vesistössä tulee voimaan 1.5.2017. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus antaa Tenojoen vesistön sivuvesistöjen lohennousualueiden osalta säännöksiä lohikantojen suojelun ja kestäväen käytön turvaamiseksi. Lausunnolla oleva asetus sisältää monipuolisia säännöksiä liittyen mm. rauhoituksiin, pyyntivälineisiin, pyydysten käyttöön ja pyyntimittoihin.

Esitetyissä säännöksissä on tavoitteena johdonmukaisuus Tenon kalastussopimuksen kalastussäännön kanssa. Tenon lohikantojen tilan parantamiseksi kalastuskuolevuutta on tavoitteena leikata 30 % nykytilanteeseen verrattuna. Myös sivuvesistöissä tämä edellyttää kestäväen kalastuksen säätelyä. Huomioitavaa on, että Tenojoen vesistössä esiintyy useita geneettisesti erilaistuneita lohikantoja ja kalastuksen säätelyllä pitäisi pystyä kokonaisvaltaisesti turvaamaan myös kaikkein heikoimpien lohikantojen tila. Asetusluonnoksessa esitetään monipuolisia keinoja myös heikoimpien kantojen turvaamiseen (mm. rauhoituksia), mikä on Metsähallituksen näkemyksen mukaan perusteltua. Metsähallituksen rooli Tenon sivuvesillä koskee muutamien keskeisten jokien vapa- ja viehekalastuksen järjestämistä. Lupamyyntialueet ja lupamäärät vahvistetaan erikseen Metsähallituksen kiintiöpäätöksellä.

Pykäläkohtaiset kommentit

1 § Soveltamisalue

Soveltamisalue noudattaa Metsähallituksen käsityksen mukaan parasta tiedossa olevaa tietoa lohen ja meritaimenen nousualueista sisältäen myös kalojen kutu- ja poikastuotantoalueita. Soveltamisalueen sisällä olevissa järvilaajentumissa muun kalan kalastus on sallittu, mikä tukee paikallista luonnon hyväksikäyttöä.

3 § Kalastuskieltoalueet (vaihtoehdot A ja B)

Metsähallitus kannattaa vaihtoehto B:tä. Tenon sivuedet ovat erittäin tärkeitä lohen monimuotoisuuden kannalta. Lohen kalastus painottuu Tenon pääuomaan, jossa

28.4.2017

MH 4203/2016

sivujokien osakannat tulevat kalastuksen piiriin. Siten sivujokien kalastus tulee sovittaa huomioiden pääuoman kalastuksen määrä. Sivujoet ja niihin laskevat pienemmät joet ja purot ovat merkittäviä lohen ja meritaimenen lisääntymisessä ja poikastuotannossa. Tenon pääsäännön tavoitteiden mukaisesti asetusluonnoksessa esitetyt kalastuskieltoalueet ovat Metsähallituksen näkemyksen mukaan perusteltuja ja tarpeellisia. Kalastuskieltoalueet tukevat luonnon monimuotoisuuden ja kestävän käytön periaatteita myös erämaa- ja suojelualueiden käytön kannalta. Kalastuskieltoalueet eivät Tsars- ja Kevojoen osalta myöskään vähennä merkittävästi yksityisvesien kalastusoikeuden käyttämistä. Metsähallitus toteaa, että sivuvesien kalastuksen säätelyä ja määrää voidaan kokonaisuudessaan tarkastella tarkemmin vasta sen jälkeen, kun eri kalastusoikeuden haltijoiden osalta päätökset kalastuksen määristä ja periaatteista on tehty.

5 § Kalastuskausi vavalla ja vieheellä

Metsähallituksen näkemyksen mukaan esitetty kalastuskausi on perusteltu ja hyvä vavalla ja vieheellä tapahtuvaan kalastukseen.

7 § Lohen saaliskiintiö kalastuksessa

Pykälässä esitetään vapa- ja viehekalastukseen enintään yhden lohen vuorokausikiintiötä kalastajalle. Metsähallituksen näkemyksen mukaan esitys on linjassa kalastuskuolevuuden leikkaamista koskevien tavoitteiden osalta Tenon sivuvesillä. Saaliskiintiön asettaminen on yksi keskeisistä työkaluista kestävän kalastuksen järjestämisessä. Vieheellä tapahtuva kalastus on nykyisin lähinnä vapaa-ajan kalastusta, joten saaliin määrän rajoittaminen on luonnollinen tapa säädellä kalastusta.

8 § Kielletyt vapakalastusalueet

Pykälässä esitetty viehekalastuksen kieltäminen lainkohdassa mainituilla alueilla on tarkoituksenmukainen ja perusteltu. Sivujokien suualueille kohdistuu myös verkkokalastusta, joten Tenon kalastussäännön 27 §:n mukaisesti sivuvesistöjen sisällä olevien sivujokien kohdalla tulisi noudattaa samaa periaatetta myös seisovien verkkojen osalta. Kalan kulun turvaaminen sivuvesistöjen osalla on tärkeää, koska pienien jokien suualueet muodostavat pullonkauloja, joissa kalan vapaan vaellusväylän leveys lisääntymisalueilleen jää muutamaan metriin.

11 § Kudottujen pyydysten määrä

Kudottujen pyydysten määrä on sidottu kiinteistön omistukseen. Lainkohdan sanamuoto ”kalastusoikeuden omistavaa kiinteistöä kohti” ei ole selkeä ja lainkohta on altis tulkintaepäselvyyksille koska, sanamuodon perusteella saattaa tulla käsitys, että pelkästään kiinteistön omistaminen tuo mainitun oikeuden, vaikka oikeuden perusteena on aikanaan maarekistereihin merkityille taloille kuuluneet oikeudet. Metsähallitus kiinnittääkin huomiota siihen, että alkuperäisen talon kalastuksen määrää ei saa lisätä sallimalla alkuperäisestä talosta muodostetuille tiloille automaattisesti oikeus käyttää seisovia pyydyksiä sivuvesisäännön nojalla. Lähtökohtana on oltava alkuperäisen talon kalastusoikeuden määrä, joka ei voi lisääntyä lohkomisten tai kiinteistön muiden ulottuvuuksien luovutusten johdosta siten, että alkuperäisen talon kalastusoikeus monistuisi kaikille talosta muodostetuille kiinteistölle sellaisenaan. Edellä mainittu seikka olisi perusteltua

28.4.2017

MH 4203/2016

näkyä selkeästi myös säädöstekstistä kuten myös se, että valtion vesillä kalastusoikeuden käyttö tulee perustua vahvistettuihin erityisperusteisiin kalastusoikeuksiin ja niiden mukaisiin kalastuksen enimmäismääriin.

175 Saalisilmoitus rekisteriin

Saalistiedot ovat olennainen ja tärkeä elementti lohikantojen kestävä kalastuksen mitoittamisessa. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista ja erittäin kannatettavaa, jos saalisilmoitus asetetaan pakolliseksi kaikkien kalastusoikeuksia käyttävien osalta, myös sivuvesistöissä. Metsähallitus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että kalastajien Tenojoen sähköiseen saalisrekisteriin ilmoittamat saalistiedot tulisi saada myös Metsähallituksen sekä muiden vesialueiden omistajien käyttöön tavalla tai toisella. Tällä tavoin saalistietojen perusteella vesialueiden omistajat pystyisivät säätelemään kestävimmin kalastustaan ja kalastuksen määrää.

Tarvittaessa lisätietoja antavat ylitarkastaja Mika Laakkonen, 040 5897559, mika.laakkonen@metsa.fi ja erikoissuunnittelija Markku Seppänen, 0400 397 535, markku.seppanen@metsa.fi

Pentti Hyttinen
pääjohtaja

